Piratenområdets
Förskolor

Likabehandlingsplan
för
Trätofflans förskola
2019

Om vi varje dag spinner ut positiva osynliga trådar till varandra, genom att säga bra saker om varandra och tänka snälla saker om oss själva, så binder vi oss samman med ett vackert nät!

Upprättad: 2019- 01- 31

Gäller till: 2019- 08- 31

Fastställd av: Förskolechef Pia Jönsson

Arbetslaget på Trätofflans förskola genom Sofia Jönsson

Innehållsförteckning

Gemensamma värdeord Trätofflans förskola
Barnens ”Ha det bra regler” 4

1. Till dig som barn på Trätofflans förskola 5
1.1 Till dig som vårdnadshavare 5
1.2 Till dig som personal 5
1.3 Till dig som vikarie eller tillfälligt arbetande 5
1.4 Till dig som förskolechef 5

2. Verksamhetens vision 6
3. Regelverk som styr förskolans arbete 7
4. Definitioner 7

5. Arbetsgrupper 8
5.1 Elev/barnhälsoteam 8
5.2 Värdegrundsgrupp 8

6. Kartläggning, tillvägagångssätt, analys, målsättning och åtgärder på Trätofflans förskola 9
6.1 Tillvägagångssätt vid misstanke om kränkande behandling 10
6.2 Tillvägagångssätt om hur vi utvärderar målen 2018 10

Diskrimineringsgrunderna
7.1 Kön 11
7.1.1 Mål 2018 11
7.1.2 Kartläggningsfrågor 2018 11
7.1.3 Analys 2018 11
7.1.4 Mål 2019 12
7.1.5 Åtgärder för att nå målen 2019 12

7.2 Etnisk tillhörighet 12
7.2.1 Mål 2018 12
7.2.2 Analys 2018 12
7.2.3 Mål 2019 12
7.2.4 Åtgärder för att nå målet 2019 12

7.3 Religion och annan trosuppfattning 13
7.3.1 Mål 2018 13
7.3.2 Analys 2018 13
7.3.3 Mål 2019 13
7.3.4 Åtgärder för att nå målet 2019 13

7.4 Funktionsnedsättning 13
7.4.1 Mål 2018 13
7.4.2 Analys 2018 13
7.4.3 Mål 2019 14

7.4.4 Åtgärder för att nå målen 2019 14

7.5 Sexuell läggning 14
7.5.1 Mål 2018 14
7.5.2 Analys 2018 14
7.5.3 Mål 2019 14
7.5.4 Åtgärder för att nå målet 2019 14

7.6 Ålder 15
7.6.1 Mål 2018 15
7.6.2 Analys 2018 15
7.6.3 Mål 2019 15
7.6.4 Åtgärder för att nå målet 2019 15

7.7 Könsöverskridande identitet 15
7.7.1 Mål 2018 15
7.7.2 Analys 2018 15
7.7.3 Mål 2019 16
7.7.4 Åtgärder för att nå målet 2019 16

8. Annan kränkande behandling 16
8.1 Mål 2018 16
8.8.2 Kartläggningsfrågor 2018 16
8.8.3 Analys 2018 17
8.8.4 Mål 2019 17
8.8.5 Åtgärder för att nå målet 2019 17

9. Barns och elevers medverkan 18
9.1 Mål 2018
9.9.2 Kartläggning 2018 18
9.9.3 Analys 2018 18
9.9.4 Mål 2019 19
9.9.5 Åtgärder för att nå målet 2019 19

10. Arbetsgången vid misstanke om kränkande behandling mellan barn 19

10.1 Om personal/vuxen kränker eller trakasserar/diskriminerar barn 21

11. Årsklocka 22
Bilaga 1 Sociogramsfrågor 23
Bilaga 2 Trivselenkät förskolan våren/hösten 2019 24
Bilaga 3 Vem bevakar att de här lagarna följs? 25
Litteraturlista 25

Gemensamma värdeord på Trätofflans förskola

Barnens:

- Alla får vara med, vi är alla vänner.
- Vi ska vara snälla mot varandra.
- Vi ska lyssna på varandra och säga stopp!

Personalens:

- Trygghet
- Respekt
- Gemenskap
- Glädje
- Empati

Vårdnadshavares:

- Respekt
- Trygghet
- Glädje

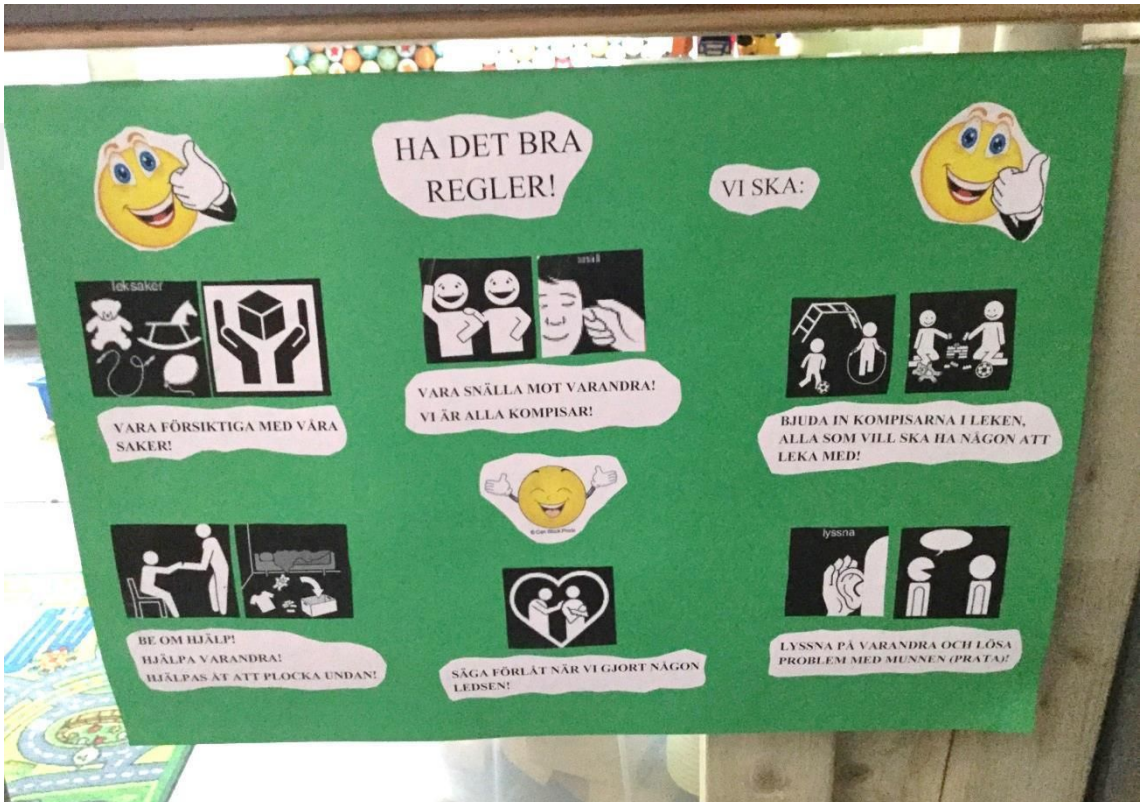

1. Till dig som barn på Trätofflans förskola

Om du som barn känner att du blir kränkt eller utsatt av något annat barn eller av en vuxen på förskolan vill vi att du berättar det för någon vuxen på förskolan eller hemma. På vår förskola gör vi allt för att du ska vara trygg och känna att du trivs på förskolan.

1.1 Till dig som vårdnadshavare

Om du som vårdnadshavare får kännedom om att ditt barn eller någon annans barn blir kränkt eller utsatt på något sätt vill vi att du kontaktar någon personal på förskolan eller förskolechef, så att vi tillsammans kan hjälpas åt för att skapa en trygg miljö på förskolan.

1.2 Till dig som personal

Du som personal har som uppdrag att bemöta alla barn med förståelse och respekt. Om du upptäcker någon form av kränkande behandling eller att ett barn blir utsatt på något annat sätt av ett annat barn eller av personal ska du följa dina rutiner kring detta.

1.3 Till dig som vikarie eller tillfälligt arbetande

Om du upptäcker någon form av kränkande behandling eller att ett barn blir utsatt på något annat sätt ska du omedelbart kontakta ordinarie personal i förskolan eller förskolechefen.

1.4 Till dig som förskolechef

Förskolechefen arbetar för att främja alla barns lika rättigheter och motverka diskriminering och annan kränkande behandling. Förskolechefen ser till att rutiner finns för att upptäcka och åtgärda alla former av kränkande behandling.

2. Verksamhetens vision

På Piratens förskolor så möts alla med respekt! Här ger vi varandra stöd och vi tror på varandra. På Piratens förskolor känner alla att vi är värdefulla och att vi kan lyckas.
Att lyckas är att veta att man har gjort sitt bästa.

FOKUS 2020 - Plan för satsning 2014-2020 Sjöbos förskolor, skolor och fritidshem.

I fokus 2020 under värdegrund står:

Förskolan och skolan ska präglas av respekt för alla människors lika värde. Barn och elever ska utveckla förståelse för mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar. Förskolan och skolan ska motverka alla former av kränkande behandling. Alla barn och elever ska känna trygghet och gemenskap. Värdegrundsarbetet definieras av varje enhets Likabehandlingsplan (FOKUS 2020- Plan för satsning 2014-2020- Sjöbos förskolor, skolor och fritidshem).

Vår vision kring Fokus 2020 – värdegrund

- Vi uppmärksammar och lyfter varandras olikheter och egenskaper samt utformar den pedagogiska miljön utifrån detta. Vi visar respekt för alla människors lika värde.
- Vi ska erbjuda en verksamhet där varje barn känner sig viktig, delaktig och betydelsefull. Alla blir hörda och lyssnade på.

Vi stödjer våra mål/ visioner utifrån läroplanen Lpfö 98/ 2010

- *”Alla barn ska få erfara den tillfredsställelse det ger att göra framsteg, övervinna svårigheter och att få uppleva sig vara en tillgång i gruppen”* (sid 5 Lpfö 98/2010)

- *”Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar öppenhet, respekt, solidaritet och ansvar samt sin förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situationer samt vilja att hjälpa andra” (sid 8 Lpfö 98/10).*

Detta sker genom

- Vi är närvarande pedagog
- Vi är nyfikna och medupptäckande pedagoger
- Vi är lyhörda pedagoger
- Vi utformar den pedagogiska miljön så att det stimulerar till lek och lärande
- Vi utformar den pedagogiska miljön så att grupp konstellationerna kan ändras utifrån barnens behov.
- Vi vägleder barnen och är goda förebilder.

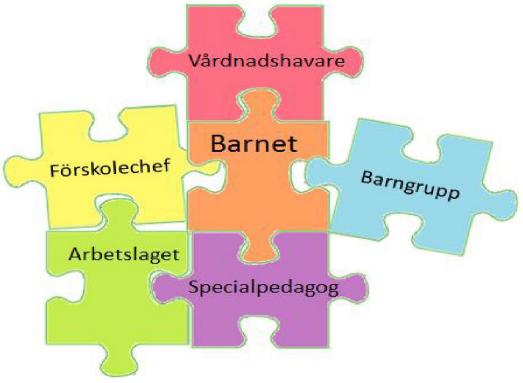

3. Regelverk som styr förskolans arbete

Det finns två lagar som har som gemensamt syfte att skydda barn och elever mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Bestämmelser om detta finns i 6 kap. skollagen (2010:800) och i de delar av diskrimineringslagen (2008:567) som rör utbildningsområdet. Det finns också en förordning (2006:1 083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Dessa för vi samman i **Likabehandlingsplanen**. Tillsammans förbjuder lagarna diskriminering oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och ålder och annan kränkande behandling.

4. Definitioner

- **Likabehandling** är att alla elever ska behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter. Det innebär dock inte alltid att alla barn ska behandlas lika, se indirekt diskriminering.

- **Diskriminering** är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och missgynnandet har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck eller ålder.

- **Direkt diskriminering** är orättvis behandling eller missgynnande av ett barn som har ett samband med någon av diskrimineringsgrunderna. T.ex. en förskola får till exempel inte neka ett barn att följa med på en utedag på grund att barnet sitter i rullstol.

- **Indirekt diskriminering** är att diskriminera genom att behandla alla lika. T.ex. om alla barn serveras samma mat diskrimineras de barn som har allergier eller av religiösa skäl behöver annan mat.

- **Kränkande behandling** är ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Både personal och barn kan göra sig skyldiga till detta. En kränkning är ett uttryck för makt och förtryck. Det kan förekomma vid enstaka tillfällen och/eller vara systematiska och återkommande. Det kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera personer. Det är alltid individens upplevelse som gör det till en kränkning, och denna upplevelse måste alltid tas på allvar.

Kränkande behandling kan vara:

- Fysisk (slag knuffar)
- Verbal (hot, svordomar, öknamn)
- Psykosocial (utfrysning, grimaser, alla går när man kommer)
- Texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, fotografier, msn, meddelanden på olika webcommunites)
- Materiella (t.ex. förstörda kläder, väskor eller skor)

Men även:

- **Mobbning:** Mobbning är kränkningar eller trakasserier som upprepas vid flera tillfällen med ett syfte att göra någon illa, där det är ojämlika maktförhållanden mellan den som mobbar och den som utsätts för mobbning. (*Främja, förebygga, upptäcka och åtgärda*, Skolverket)

- **Trakasserier** är när kränkande behandling har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

5. Arbetsgrupper

5.1 Elev/barnhälsoteam

Pia Jönsson, Förskolechef och rektor 0416 – 272 56
pia.jonsson@edu.sjobo.se
Helen Berg Knutsson, arbetslagsledare/specialpedagog 0416 - 57 79 57
helen.berg-knutsson@edu.sjobo.se
Tove Olofsson, Trollakulls förskola, 0416 - 57 79 72
tove.olofsson@edu.sjobo.se
Joakim Lindvall, Trätofflans förskola, 0416 - 57 79 68
joakim.lindvall@edu.sjobo.se
Jessica Engström, Bjärsjölagårds förskola, 0416 - 57 79 73
jessica.engstrom@edu.sjobo.se

Barnhälsoteamet leds av Helen Berg Knutsson på uppdrag av förskolechef/rektor och träffas en gång i månaden för att diskutera arbetet med tidig insats i samverkan. Deltagarna i gruppen är nyckelpersoner i detta arbete och leder vidare diskussionerna i dessa frågor ute i arbetslagen.

5.2 Värdegrundsgrupp

Pia Jönsson, Förskolechef och rektor 0416 – 272 56
pia.jonsson@edu.sjobo.se
Helen Berg Knutsson, arbetslagsledare/specialpedagog 0416- 57 79 57
helen.berg-knutsson@edu.sjobo.se
Sofia Jönsson, Trätofflans förskola, 0416-57 79 68
sofia.jonsson@edu.sjobo.se
Ann-Marie Ekstrand, Trollakulls förskola, 0416-57 79 72
Ann-marie.ekstrand@edu.sjobo.se
Ingrid Olsson, Bjärsjölagårds förskola, 0416- 57 79 73
ingrid.olsson@edu.sjobo.se

Värdegrundsgruppen leds av Helen Berg Knutsson på uppdrag av förskolechef/rektor och träffas en gång i månaden för att diskutera den pedagogiska utvecklingen utifrån ett värdegrundsperspektiv. I denna grupp förs diskussioner kring arbetet med Likabehandlingsplanen. Deltagarna i gruppen är nyckelpersoner i detta arbete och leder vidare diskussionerna i dessa frågor ute i arbetslagen.

6. Kartläggning, tillvägagångssätt, analys, målsättning och åtgärder på Trätofflans förskola

Vi använder olika kartläggningar för att identifiera alla former av kränkande behandling och diskriminering på Trätofflans förskola. Kartläggningen går till på följande sätt:

- Spontana samtal och iakttagelser under dagen som vid behov dokumenteras och utredas vidare.

Ansvarig: all personal inom verksamheten

- Spontana samtal från föräldrar/vårdnadshavare dokumenteras och utredas vidare vid behov.

Ansvarig: mottagande personal.

- Kartläggningsfrågor och sociogram görs med alla barn mellan 4-5 år under vecka 12 och 43. Se bilaga 1

Ansvarig: Sofia Jönsson värdegrundsansvarig.

- Under arbetslagsmöte under året lyfts två diskrimineringsgrunder på varje ALM.

Ansvarig: Sofia Jönsson, värdegrundsansvarig.

- Sammanställningen av kartläggnings frågorna och sociogramen analyseras i arbetslagen på arbetslagsmöte. Analysen av kartläggnings frågorna lämnas till förskolechef senast 2019-04-18 för våren och 2019-11-01 för hösten.

Ansvarig: Sofia Jönsson, värdegrundsansvarig.

6.1 Tillvägagångssätt vid misstanke om en kränkande behandling:

Skulle situation uppstå där ett barn känner sig kränkt på olika grunder så gör vi en anmälan om kränkande behandling. I denna utvärderar vi hur vi kan arbeta för att detta inte ska hända igen, vilket hjälper oss att förebygga dessa kränkningar längre fram.
Den pedagog som är i närheten av en situation tar diskussionen med barnen direkt och ansvarar för att det blir anmält om den anser att det är en kränkning. Den pedagog som sett eller varit i närheten av en situation som anmäls som kränkande är ansvarig för att anmälan skrivs. Alla pedagoger i arbetslaget är ansvariga för att vårt värdegrundsarbete genomsyrar all vår verksamhet.

Vi fortsätter med aktiva diskussioner i vårt arbetslag och påminner varandra om att tänka på vårt ordval och inspirerar varandra till att bryta normer och mönster. Vi har diskussioner med barnen kring likheter och skillnader mellan olika människor och alla människors lika värde. Pedagog i värdegrundsgruppen är ansvarig för att föra fram diskussioner i arbetslaget och lägger till det som en punkt på dagordning till arbetslagsmötet.

6.2 Tillvägagångssätt om hur vi utvärderar målen 2019

Sociogram och kartläggningsfrågor görs med alla 4-5 åringarna i vecka 12 och 43. Utefter detta resultat diskuterar vi i arbetslaget kring våra mål och vad vi behöver arbeta mer med.

Under våra reflektionstider, ALM samt planeringsdagar så kommer värdegrundsfrågor vara en punkt som vi alltid kommer att lyfta och diskutera. I värdegrundsgruppen förs ständiga diskussioner om värdegrundsarbetet och vi följer upp eventuella anmälningar om kränkande behandling. Vi observerar dagligen barnen, vi är lyhörda för vårdnadshavares iakttagelser och eventuella samtal från vårdnadshavare och vi följer vid behov upp dessa.

7. Diskrimineringsgrunderna

7.1 Kön

Förskolan ska förebygga och förhindra könsdiskriminering och trakasserier som har samband med kön. Trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till ett barns könstillhörighet. (Ur *Förebygga diskriminering och kränkande behandling – Främja likabehandling*, 2008, DO, BEO & Skolinspektionen)

7.1.1 Mål 2018

Verksamheten arbetar för att främja alla barns och elevers lika rättigheter och motverka diskriminering och annan kränkande behandling på grund av sitt kön.

7.1.2 Kartläggning 2018

- **Spontana samtal och iakttagelser under dagen som vid behov dokumenteras och utretts vidare:**
  Inga samtal finns dokumenterade kopplade till kön och vi har inte heller haft någon anmälan gällande könsdiskriminering. Personalen har inte gjort några iakttagelser vad gäller trakasserier som har samband med kön.

- **Sammanställning och analys av kartläggningsfrågor.**

  17 barn i åldern 4-5 år har svarat på följande fråga kopplade till kön:

  - **Flickor och pojkar får lov att göra samma saker i förskolan?**

    100 % av barnen på Trätofflans förskola anser att flickor och pojkar får lov att göra samma sak.

- **Spontana samtal från vårdnadshavare dokumenteras och utreds vidare vid behov.**
  Vi har inte haft något samtal med vårdnadshavarna i denna fråga.

- **Anmälan/utredning kränkande behandling**
  Det finns ingen anmälan/utredning kring kränkande behandling kopplad till kön.

7.1.3 Analys 2018

Vi har inte upplevt att något barn diskriminerats av andra barn eller av oss vuxna på grund av sitt kön. Vi kan se i barngruppen att det finns intresse mellan barnen gällande kön. När barnen är på toalettbesök eller när det byts blöjor så pekar, pratar och undrar barnen om varandra och hur de ser ut. När dessa frågor dyker upp bemöter vi det och pratar om att pojkar har snopp och flickor har snippa.

Vi erbjuder barnen samma aktiviteter oavsett kön, vilket vi kan se att barnen samtycker till i enkäten. Vi vuxna har försökt vara medvetna om våra ordval i samtal med barnen, så att vi inte sätter ett visst kön i ett visst fack.

7.1.4 Mål 2019
Verksamheten arbetar för att främja alla barns och elevers lika rättigheter och motverka diskriminering och annan kränkande behandling på grund av sitt kön.

7.1.5 Åtgärder för att nå målen 2019
Vi fortsätter med diskussioner kring ämnet i vårt arbetslag och påminner varandra om att tänka på vårt ordval och inspirerar varandra till att bryta normer och mönster. I diskussioner med barnen framhåller vi att olikheter mellan oss som individer är något positivt och att vi alla är lika värdefulla. När diskussioner kring kön uppkommer pratar vi om det och belyser pojkar och flickors rent fysiska olikheter. När vi lånar litteratur i ämnet, vill vi göra det medvetet. Så att flickor och pojkar belyses ur olika synvinklar, som t ex både flickor och pojkar som är rädda eller kanske starka. De kan jobba med samma saker oavsett kön, flickor och pojkar kan ha samma intressen.

7.2 Etnisk tillhörighet
Med etnisk tillhörighet menas att någon tillhör en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Var och en har rätt att bestämma sin egen tillhörighet. (Ur Handledning för likabehandling, 2008)

7.2.1 Mål 2018
I vår förskola ska alla barn oavsett etnisk eller kulturell tillhörighet ha samma rättigheter och möjligheter. Inget barn ska bli utsatt för diskriminering eller kränkande behandling på grund av etnisk eller kulturell tillhörighet. Vi ska ge barnen möjlighet att dela med sig av sin kultur.

7.2.2 Analys 2018
Vi har belyst våra olika nationaliteter genom att sätta upp lappar med flaggor och hälsningsfrasen Välkommen på de språk som är representerade på Trätofflan. Vi lär av varandra och lär oss till exempel färgerna, att räkna och sjunga sånger på olika språk. Det har lånats cdböcker på arabiska, även svensktalande barn blev nyfikna. Barnen visar ett väldigt stort intresse för varandra och för de olika språk som pratas på förskolan. Google translate är ett verktyg vi tar hjälp av i den dagliga verksamheten. Föräldrarna till våra icke svensktalande barn involverar vi genom att vi frågar om enkla ord såsom t ex frukter, mat och kläder för att kunna kommunicera och underlätta barnens vistelse på förskolan. Det har under 2018 inte förekommit några kränkningar inom etnisk tillhörighet.

7.2.3 Mål 2019
I vår förskola ska alla barn oavsett etnisk eller kulturell tillhörighet ha samma rättigheter och möjligheter. Inget barn ska bli utsatt för diskriminering eller kränkande behandling på grund av etnisk- eller kulturell tillhörighet. Vi ska ge barnen möjlighet att dela med sig av sin kultur.

7.2.4 Åtgärder för att nå målen 2019
På Trätofflans förskola finns det barn och pedagoger från olika nationaliteter och vi lyfter fram och pratar om dessa när barnen visar intresse och frågar om det. Vi tar tillvara på barnens intresse för varandra och fortsätter att sjunga, räkna och prata enstaka ord på olika

språk. Vi kan använda bibliotekets språkpåsar. Tar också hjälp av föräldrarna i vår nyfikenhet att lära oss ett nytt språk och förstå barnen. Använder oss av digitala medel för att bekanta oss med olika kulturer och språk som finns representerade på Trätofflan.

7.3 Religion och annan trosuppfattning

Religionsfriheten är skyddad såväl i internationella konventioner som i den svenska grundlagen. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har grund i eller samband med en annan religiös åskådning t ex. buddism, ateism eller agnosticism. (Ur Handledning för likabehandling, 2008)

7.3.1 Mål 2018
Verksamheten i förskolan skall vara icke-konfessionell. Förskolan ska i möjligaste mån underlätta för det enskilda barnet att följa sin tro.

7.3.2 Analys 2018
Det har inte förekommit någon kränkande behandling på grund av religion. Vi märker att barnen är positiva och intresserade av varandras olikheter. Det som barnen framförallt ser är olikheter i kosten. Vi har fört vidare våra svenska traditioner på förskolan genom att prata om och fira våra högtider så som påsk, midsommar och jul. Vi är öppna med att man får tro vad man vill.

7.3.3 Mål 2019
Verksamheten i förskolan skall vara icke-konfessionell. Förskolan ska i möjligaste mån underlätta för det enskilda barnet att följa sin tro.

7.3.4 Åtgärder för att nå målen 2019
På Trätofflan har vi barn och pedagoger med en annan religiös tillhörighet än den kristna. Vi för diskussioner i barngruppen om människors olikheter i både utseende, tro och vad vi äter. När barnen visar intresse för religiösa frågor eller om det belyses i temaarbetet, hjälper vi dem finna svar på sina undringar.

7.4 Funktionsnedsättning

Funktionsnedsättning kan vara såväl fysiska som psykiska eller intellektuella. Som funktionshinder räknas både det vi kan se (t ex rullstolsbundna) och det som vi upptäcker inte lika lätt (allergi och neuropsykiska funktionshinder som t ex ADHD och dyslexi). (Handledning för likabehandling, 2008)

7.4.1 Mål 2018
Alla barn på Trätofflans förskola ska uppleva att de har lika rättigheter under sin vistelse i förskolan oberoende av funktionshinder.

7.4.2 Analys 2018
Vi har under året inte haft några kränkningar inom funktionsnedsättning. Vi är nära barnen och ger dem vägledning genom olika svårigheter, så att allas dag ska bli så bra som möjligt. Barnen lär sig att vissa barn har andra behov än de själva och ibland får göra saker som kanske de inte får, just vid samma tillfälle. Detta gäller även mat då vi har barn och vuxna med födoämnesallergi och dessa får inte alltid samma mat som övriga, men det har barnen förståelse för.

7.4.3 Mål 2019
Alla barn på Trätofflans förskola ska uppleva att de har lika rättigheter under sin vistelse i förskolan oberoende av funktionshinder.

7.4.4 Åtgärder för att nå målen 2019
Då situationer uppstår för vi diskussioner med barnen om varför barn ibland bemöts på olika sätt och får göra olika saker. I samband med måltider diskuterar vi, när frågor från barnen kommer, varför alla barn inte kan äta allt. Vi är närvarande pedagoger som finns och stöttar de barn som har det extra behovet. När det behövs gör vi kartläggning, som kan hjälpa oss att få de rätta åtgärderna för det enskilda barnet.

7.5 Sexuell läggning
Sexuell läggning avser homosexualitet, bisexualitet, transsexualitet och heterosexualitet. (Handledning för likabehandling, 2008)

7.5.1 Mål 2018
Alla barn på Trätofflans förskola ska uppleva att de har lika rättigheter under sin vistelse i förskolan. Inget barn ska känna sig utsatt för diskriminering eller kränkande behandling på grund av familjebild eller sexuell läggning.

7.5.2 Analys 2018
Det har inte förekommit någon diskriminering eller kränkande behandling kopplad till sexuell läggning. Ibland diskuteras det att vara kär i någon av samma kön och att gifta sig med någon av samma kön. Det är inget konstigt, det kan man blir slutsatsen.

7.5.3 Mål 2019
Alla barn på Trätofflans förskola ska uppleva att de har lika rättigheter under sin vistelse i förskolan. Inget barn ska känna sig utsatt för diskriminering eller kränkande behandling på grund av familjebild eller sexuell läggning.

7.5.4 Åtgärder för att nå målen 2019
Vi pedagoger är närvarande och lyhörda inför barnens samtal och frågor. Frågor kring sexuell läggning diskuteras spontant när frågor eller funderingar uppstår. Vi kan låna böcker i ämnet.

7.6 Ålder

Man får inte bli sämre behandlad på grund av sin ålder, det vill säga sin uppnådda levnadslängd. Alla barn ska få förutsättningar att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas på grund av åldern.

7.6.1 Mål 2018
Alla barn på Trätofflans förskola ska ha inflytande över verksamheten oberoende av barnets ålder.

7.6.2 Analys 2018
Det har inte uppstått någon kränkande behandling under året på grund av någons ålder. På Trätofflans förskola går det barn i åldrarna 1-5 år och vi är tillsammans vid öppningar, stängningar och utomhus. Även på eftermiddagar är det möjligt för barnen att få prova på aktiviteter hos någon annan grupp än den man själv tillhör största delen av dagen. Det har blivit en naturlig del av barnens vardag att umgås med barn i olika åldrar och de vet också att barn i olika åldrar har olika behov. Vi ser att det finns en stor empati mellan barnen och att de gärna hjälper varandra. Den pedagogiska verksamheten bygger på att följa barnens intressen och lekar, vilket gör att lärmiljöerna är uppbyggda utefter dessa. Pedagogerna upplever att barnen har ett stort inflytande över sin dag, vilket vi även ser i svaren från trivselenkäten.

7.6.3 Mål 2019
Alla barn på Trätofflans förskola ska ha inflytande över verksamheten oberoende av barnets ålder.

7.6.4 Åtgärder för att nå målen 2019
Barns tankar uttrycks på olika sätt i olika åldrar och vi som pedagoger måste vara lyhörda för deras olika behov. Vårt arbetssätt på Trätofflan är att ta tillvara barnens intressen, vi är lyhörda och följer dem och utformar våra miljöer utefter barnens önskemål, lekar och tankar.

7.7 Könsöverskridande identitet

Könsöverskridande identitet eller annat uttryck definieras som att man inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. (Nationalencyklopedin)

7.7.1 Mål 2018
Alla barn ska uppleva att de har samma rättigheter och möjligheter oavsett könsöverskridande identitet och ingen ska diskrimineras eller uppleva kränkning kopplat till könsidentiteten.

7.7.2 Analys 2018
Det har inte förekommit någon kränkande behandling kopplat till könsidentitet. Barnen leker ofta rollekar och de är då vana vid att man kan ha olika roller, en pojke kan vara mamma och en flicka kan vara pappa. Barnen bär kläder i olika färger och med olika figurer på och i det stora hela är det ingen som kommenterar detta. När något sagts, bemöts det av vuxen med att det finns inga pojk- eller flickfärger. Pedagogerna på förskolan föregår med gott exempel och har ett medvetet tänkande i genusfrågor.

7.7.3 Mål 2019
Alla barn ska uppleva att de har samma rättigheter och möjligheter oavsett könsöverskridande identitet och ingen ska diskrimineras eller uppleva kränkning kopplat till könsidentiteten.

7.7.4 Åtgärder för att nå målen 2019
Vi pedagoger är närvarande och lyhörda inför barnens samtal och frågor. Frågor kring könsöverskridande identitet diskuteras spontant när frågor eller funderingar uppstår.

8. Annan kränkande behandling

Begreppet ska täcka in alla beteenden som ett barn upplever som kränkande, men som saknar koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Det kan vara mobbning men även enstaka händelser som inte är mobbning. (Handledning för likabehandling 2008)

8.8.1 Mål 2018
Alla barn på Trätofflans förskola ska känna sig trygga och det ska inte förekomma någon kränkande behandling.

8.8.2 Kartläggning 2018

- **Spontana samtal och iakttagelser under dagen som vid behov dokumenteras och utretts vidare.**
  Ett fall av kränkning har anmälts under 2018 efter iakttagelse av pedagog.
- **Sammanställning och analys av kartläggningsfrågor.**

17 barn i åldern 4-5 år har under hösten svarat på följande 5 frågor kopplade till barnens trygghet när de vistas på förskolan.

- **Jag trivs på förskolan?**
  76,5% av barnen tycker att det stämmer helt att de trivs på förskolan och 23,5 tycker det stämmer till stor del.

- **Jag är trygg med de vuxna i min förskola?**
  94,1 % av barnen svarar att de är trygga med alla vuxna i förskolan och 5,9 % d v s ett barn känner att det stämmer till stor del.

- **Finns det någon på din förskola som inte har det bra?**
  94,1% av barnen svarar att alla har det bra på förskolan och 5,9 % d v s ett barn tycker att alla barn delvis har det bra.

- **Finns det någon som inte får vara med?**
  94,1 % av barnen svarar att alla får vara med och 5,9% d v s ett barn svarar att det stämmer delvis att alla får vara med.

- **Är det någon som blivit utsatt/retad?**

  88,2 % svarar nej och 11,8% svarar att det stämmer delvis.

- **Spontana samtal från vårdnadshavare dokumenteras och utreds vidare vid behov.** Inga samtal från föräldrar kring kränkning under 2018.
- **Anmälan/utredning kränkande behandling**
  En anmälan har gjorts under 2018. Rutiner har följts, utredning har startats, uppföljning har gjorts och ärendet har avslutats.

8.8.3 Analys 2018

Under hösten 2018 har 17 av Blomgruppens 20 barn varit med och svarat på den digitala trivselenkäten och svarat på vem de helst leker med på förskolan. Alla barnen trivs på förskolan och tycker det allra roligaste är att få leka med sina kompisar. Barnen känner sig trygga med alla vuxna i förskolan.

Majoriteten av barnen anser att de får vara med och bestämma vad de ska göra om dagarna. Vi lyssnar till barnens tankar och tar tillvara på deras intresse, fixar våra lärmiljöer utefter detta. Alla barnen anser att flickor och pojkar får göra samma saker på förskolan. De håller med om att vi pratar om hur vi ska vara mot varandra och nämner sådant som står i våra ”Ha det bra regler”. Vi vuxna vet att barnen vet hur man ska vara mot varandra, men det är inte alltid så lätt för dem att följa, vilket vi får hjälpa dem med genom att påminna och vägleda dem. De tycker att alla barn har det bra, alla har någon att leka med och ingen blir retad. Vi vuxna ser att det finns oenigheter mellan barnen och vi har en hel del diskussioner kring att få vara med i leken, men vi anser att det tillhör denna åldersgruppen. Vi hjälper barnen in i leken genom att visa och berätta hur man kan säga för att få vara med. Vi delar oss i mindre grupper som kan ge oss nya kompisar och större möjlighet att få komma till tals. Vi påminner varandra om hur vi vill ha det för att alla ska trivas.

Sociogrammet visar att förstahandsval av lekkompis vid flera tillfälle är flicka-pojke och tvärtom. Barnens svar speglar enligt oss vuxna verkligheten, barnen leker med vem som helst oavsett genus, ålder och det är inte så många ömsesidiga förstahandsval. I sociogrammet ser vi att alla barn blir valda av någon.

Vi vill att alla ska få komma till tals, alla ska få tänka färdigt, alla ska få hjälpa till med olika saker. Vi får se till så att det inte alltid blir den som ropar högst som får mest av vår tid. Alla ska få känna sig viktiga och delaktiga i sin grupp.

8.8.4 Mål 2019

Alla barn på Trätofflans förskola ska känna sig trygga och det ska inte förekomma någon kränkande behandling.

8.8.5 Åtgärder för att nå målen 2019

Vi jobbar med att få trygghet och rutiner i barngruppen. Alla barn ska känna att det känns bra när de går till förskolan. Vi vuxna ska lyssna på barnen och barnen ska veta att de kan vända sig till oss om de behöver hjälp med något eller om en konflikt uppstår. Vi lyssnar även till föräldrarna, de ska också känna att de kan vända sig till oss. Skulle situation uppstå där ett barn känner sig kränkt gör vi en anmälan om kränkande behandling. I denna utvärderar vi hur vi kan arbeta för att detta inte ska hända igen och då förebygga dessa kränkningar längre fram. Alla pedagoger i arbetslaget är ansvariga för att vårt värdegrundsarbete genomsyrar all vår

verksamhet. Värdegrundsfrågor är ständigt levande i både barngrupp och vid vuxnas arbetslagsmöten.

9. Barns och elevers medverkan

Enligt skolverkets allmänna råd bör det finnas med en beskrivning av hur barn och elever ska medverka och har medverkat i det främjande förebyggande arbetet (*Ur Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling;* Skolverkets allmänna råd 2012).

9.9.1 Mål 2018

Barnen ska vara delaktiga i det främjande förebyggande arbetet. Barnen ska känna till Diskriminering och kränkande behandlingsplanen och vad den innebär för dem.

9.9.2 Kartläggning 2018

- **Sammanställning och analys av kartläggningsfrågor.**

  17 barn i åldern 4-5 år har under hösten svarat på följande frågor kopplade till barnens medverkan när de vistas på förskolan.

  - **Jag får vara med och bestämma vad vi ska göra i förskolan?**
    64,7 % tycker att det stämmer helt, 29,4 % tycker att det stämmer till stor del och 5,9 % tycker det stämmer delvis.

  - **Vi pratar om hur vi ska vara mot varandra i förskolan?**
    100 % av barnen svarar att det stämmer helt att vi pratar om hur vi ska vara mot varandra.

9.9.3 Analys 2018

Största delen av barngruppen tycker att de får vara med och bestämma vad de ska göra på förskolan och då framförallt när det gäller deras val av enskild aktivitet. Vi tycker att vi lyssnar till barnens önskemål och tar tillvara på deras intressen. Det är inte alltid barnen ser sambandet mellan deras önskan och vad vi sedan faktiskt gör. Vi kan bli bättre på att göra det tydligt för dem. Vi diskuterar dagligen med barnen om hur man ska vara mot varandra och ger dem förslag på hur man kan ta sig in i leken på ett bra sätt. Hur vi måste dela med oss och turas om. Samtal förs om olika känslor, barnen får berätta i vilka situationer de känner sig glada, arga, ledsna, rädda och så vidare. De får lyssna hur andra känner sig i olika situationer och lär på så sätt känna varandra. 100 % av barnen svarade i enkäten att vi pratar om hur vi ska vara mot varandra och nämner då sådant som står i våra ”Ha det bra regler” som vi gjort tillsammans med barnen. I våras visade vi Diskrimineringsplanen för de äldsta barnen och berättade för dem att alla ska ha det bra, vi är alla olika och tycker olika och så får det va. Alla ska ha möjlighet att göra samma saker här på förskolan.

9.9.4 Mål 2019
Barnen ska vara delaktiga i det främjande förebyggande arbetet. Barnen ska känna till Likabehandlingsplanen och vad den innebär för dem.

9.9.5 Åtgärder för att nå målen 2019
Vi ska visa barnen Likabehandlingsplanen och på barnens nivå berätta för dem vad den innebär. Under hösten får barnen vara med och ta fram nya
”Ha det bra regler”, som ska visa, så här vill vi ha det för att alla ska trivas på Trätofflan. Vi fortsätter jobba med värdegrundsfrågor på olika sätt som är anpassat efter barnens ålder, så att gemenskapen stärks och på så vis hoppas vi slippa undan kränkningar. Vi låter barnens intressen ligga till grund för våra planeringar av aktiviteter och försöker genom bland annat vår dokumentation synliggöra för barnen att de fått vara med och bestämma.

Vi ska ta upp Likabehandlingsplanen på föräldramötet så att föräldrarna också blir medvetna om dess innehåll och även berätta för dem att vi jobbar aktivt med denna i barngruppen. Ansvarig för detta är värdegrundspedagogen.

8. Arbetsgången vid misstanke om kränkande behandling mellan barn
Rutin vid misstanke om kränkande behandling

Lagrum (lagrum, kommentarer som är relevanta)
Skollagen (2010:800) 6 kap 10 §
”En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567). För verksamhet som avses i 25 kap. och för fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet eller förskoleenhet gäller första och andra styckena för den personal som huvudmannen utser.”

Delegation av beslut
Anmälan och utredning om kränkande behandling är inget beslut. Rektor kan överlåta utredningsuppdraget till annan befattningshavare.

Överlåtelse av arbetsuppgift
Huvudman överlåter till rektor att skyndsamt utreda och vidta åtgärder. Rektor kan överlåta utredningsuppdraget till annan.

Återrapportering till huvudman sker enligt plan för intern kontroll.

Rutin
Vid kännedom om misstänkt kränkning görs en anmälan via nedanstående länk **skyndsamt**
Den som får kännedom om misstänkt kränkning anmäler skyndsamt via länk:
https://respons.sjobo.se/AddMatter2.aspx?MatterTypeID=3&View=KRANKANDE2&RootID=2

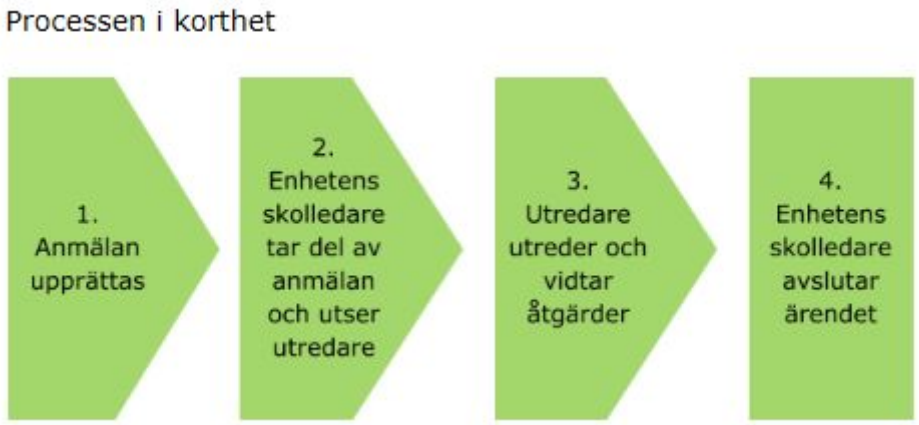

1. Fyll i anmälan utifrån den information du har kring ärendet. När du trycker "skicka" sänder systemet automatiskt ett e-postmeddelande till enhetens skolledare.
2. Skolledaren tar därefter del av ärendet och utser utredare. Vald utredare får då ett e-postmeddelande med en länk till ärendet, utredning genomförs och utredare markerar i systemet att ärendet är utrett.
3. Då får enhetens skolledare ett nytt e-postmeddelande, och kan gå in och avsluta ärendet. Huvudman får kännedom om ärendet vid första anmälan.

Som anmälare ska du få en bekräftelse av att anmälan har tagits emot. Om du inte får detta kontakta din enhets skolledare

4.
    a. Stödfrågor vid analys
        i. Har alla inblandade kommit till tals?
        ii. Är det en engångshändelse eller har det skett vid flertal tillfällen?
        iii. Finns det ett maktförhållande mellan de inblandade?
        iv. Analysera om det är trakasserier, diskriminering, kränkning, mobbning eller annat (konflikt, bråk, olyckshändelse)

Sekretess
En anmälan och utredning om kränkande behandling är en allmän handling. Handlingarna kan omfattas av sekretess om de innehåller uppgifter om elevens personliga förhållanden. (Offentlighets- och sekretesslag OSL 2009:400).

Bedömning om det går att lämna ut handlingen fattas av den som har handlingen i sitt förvar (exempelvis den som handhar barnakterna).

Formellt beslut om avslag på begäran om utlämnande av handling fattas av förvaltningschef, biträdande förvaltningschef eller administrativ chef.

10:1 Om personal/vuxen kränker eller diskriminerar ett barn

All personal i förskolan förbinder sig i sin yrkesutövning:

1. Alltid bemöta elever med respekt för deras person och integritet samt att skydda varje individ mot skada, kränkningar och trakasserier.
2. Påtala fel, komma med konstruktiv kritik och i yttersta fall, genom aktivt handlande, ingripa mot sådant som strider mot den människo- och kunskapssyn som lärares yrkesetik vilar på.
3. Respektera såväl kollegors som andra yrkesgruppers kompetens, skyldighet och ansvar i förskolevardagen.
4. Ingripa om en kollega uppträder kränkande mot en elev eller motverkar en elevs rättighet.

Trätofflans arbetsgång:

1. En anställd som upplever att en kollega eller annan vuxen kränker ett barn ska omedelbart prata med den som agerat tvivelaktigt och rapportera kränkning till förskolechef inom 24 timmar. Om förskolechef inte går att nå, kontaktas specialpedagog/arbetslagsledare.

2. Förskolechef/specialpedagog kontaktar förälder/vårdnadshavare och informerar om händelsen.

3. Den anställde som upplever att det skett en kränkning ska snarast fylla i incident blankett *”Anmälan/utredning kränkande behandling”*. https://respons.sjobo.se/AddMatter2.aspx?MatterTypeID=3&View=KRANKANDE2&RootID=2

4. Förskolechef/specialpedagog utreder händelsen.

11. Årsklocka

Senast klart	Vad ska göras?	Av vem?	Ansvarig
Januari	Likabehandlingsplanen revideras vid behov	Arbetslag/ Förskolechef	Förskolechef
Mars	1. En översyn av lagar samt rekommendationer från skolverket och diskrimineringsombudsmannen görs. 2. Kartläggningsfrågor och sociogram genomförs med 4-5-åringar.	Förvaltning Sofia Jönsson Värdegrunds-pedagog	Förvaltning Förskolechef
April	Analys av kartläggningsfrågor lämnas till förskolechef 190418.	Sofia Jönsson Värdegrunds-pedagog	Förskolechef
Juni	1. Rådande likabehandlingsplan utvärderas på kvalitetsdag. 2. Mål och åtgärder för 2020 fastställs.	Sofia Jönsson Värdegrunds-pedagog Arbetslaget Arbetslaget	Förskolechef
September	Likabehandlingsplanen fastställs	Arbetslag/ Förskolechef	Förskolechef
Oktober	Kartläggningsfrågor och sociogram genomförs med 4-5-åringar. 3. Analys av kartläggningsfrågor lämnas till förskolechef 191101.	Sofia Jönsson Värdegrunds-pedagog	Förskolechef

Bilaga 1

Sociogramsfrågor

1. Vem leker du helst med om du bara får välja en kompis?

   _____

2. Om den är sjuk vem leker du då helst med?

   _____

3. Om den också är sjuk vem leker du då med?

Bilaga 2

Trivselenkät

1. Jag är pojke eller flicka.
2. Jag går på… Trätofflans förskola
3. Jag trivs på förskolan?
4. Jag är trygg med de vuxna i min förskola?
5. Jag får vara med och bestämma vad vi ska göra i förskolan?
6. Flickor och pojkar får lov att göra samma saker i förskolan?
7. Vi pratar om hur vi ska vara mot varandra i förskolan?
8. Är det någon som blivit utsatt/retad?
9. Finns det något barn på din förskola som inte har det bra?
10. Finns det någon som inte får vara med?

Bilaga 3

Vem bevakar att de här lagarna följs?

Diskrimineringsombudsmannen (DO) övervakar att diskrimineringslagen följs.

Så här kontaktar du Diskrimineringsombudsmannen:

Skriv till Diskrimineringsombudsmannen, Box 3686, 103 59 Stockholm
Ring på: 08-120 204 00
Texttelefon: 08-120 208 20
www.do.se

Barn och elevombudet (BEO) ska ta tillvara barn och elever rättigheter. De utreder bland annat anmälningar om kränkande behandling.

Litteraturlista

Skolverket: Allmänna råd Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (2014)

Eriksson, Björn, Lindberg, Odd, Flygare, Erik &Daneback, Kristian. (2002) Skolan - en arena för mobbning. Stockholm: Skolverket

Löwenborg, Lars & Gislason Björn (2009) START – Livskunskap för de minsta. Herning: spf-utbildning

Margareta Öhman (2009). *Hissad och dissad – Om relationsarbete i förskolan.* Liber.

Skolverket. (2006) Allmänna råd och kommentarer. För arbetet med att främja likabehandling och för att motverka diskriminering och annan kränkande behandling. Stockholm: Skolverket

Thors, Christina (red) (2007). Utstött – en bok om mobbning. Stockholm: Lärarförbundet

Förebygga diskriminering och kränkande behandling – Främja likabehandling (2008). DO, BEO & Skolinspektionen

Digitala länkar
Läroplan för förskolan Lpfö 98. [Ny, rev. utg.] (2010). Stockholm: Skolverket Tillgänglig 2016-01-19 http://www.skolverket.se/publikationer?id=2442

Röda Korset, Tillgänglig 2016-01-21
http://www.gebarnbok.nu/De_sju_diskrimineringsgrunderna